УДК 623.437

А. П. Поляков, В. В. Варчук, С. П. Марківський

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ТЕХНІЧНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ КОЛІСНОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ В УМОВАХ ІНТЕНСИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

Анотація. *У тезах проаналізовано специфіку та проблемні питання організації технічного обслуговування (ТО) колісної військової техніки в умовах високоінтенсивних бойових дій. Розглянуто чинники, що впливають на періодичність та обсяги ТО-1 і ТО-2 у польових умовах при дефіциті стаціонарного обладнання. Запропоновано шляхи оптимізації регламентних робіт через впровадження модульного принципу обслуговування та мобільних ремонтних комплексів*

Ключові слова*: колісна військова техніка, технічне обслуговування, польові умови, бойові дії, мобільні ремонтні комплекси.*

Annotation. *The abstracts analyze the specifics and problematic issues of organizing the maintenance of wheeled military vehicles in the conditions of high-intensity combat operations. The factors influencing the frequency and volume of maintenance tasks (TO-1 and TO-2) in field conditions with a shortage of stationary equipment are considered. Ways to optimize routine maintenance through the introduction of the modular maintenance principle and mobile repair complexes are proposed.*

Keywords: *wheeled military vehicles, maintenance, field conditions, combat operations, mobile repair complexes.*

Питаннями підвищення надійності та оптимізації експлуатації військової техніки присвячено чимало наукових праць. Разом з тим, досвід локальних конфліктів останніх років доводить, що нормативні терміни та обсяги проведення технічного обслуговування №1 (ТО-1) та технічного обслуговування №2 (ТО-2), затверджені за мирного часу, часто не можуть бути виконані в повному обсязі безпосередньо у смузі оборони чи під час здійснення маршу підрозділами.

Метою роботи є обґрунтування напрямків оптимізації системи технічного обслуговування колісної військової техніки в умовах інтенсивного бойового застосування за рахунок коригування регламенту робіт та використання мобільних засобів обслуговування.

Організація ТО колісної техніки в зоні ведення бойових дій стикається з низкою специфічних дестабілізуючих факторів:

- постійна загроза вогневого ураження, що обмежує час перебування техніки в нерухомому стані під час обслуговування.
- дефіцит або повна відсутність стаціонарних постів, підйомного та діагностичного обладнання.
- складні умови навколишнього середовища (запиленість, бруд, екстремальні температури), що прискорюють знос вузлів тертя та забруднення фільтрувальних елементів.
- обмеженість часу командирів підрозділів на виведення техніки з бойового чергування для проведення ТО.

За таких умов традиційне виконання ТО-1 чи ТО-2 за повним переліком технологічних операцій стає неможливим. На практиці це призводить до того, що обслуговування зводиться лише до щоденного огляду (ЩО) та дозаправки паливно-мастильними матеріалами, що згодом викликає відмови складових частин трансмісії, ходової частини та двигуна. Для вирішення цієї проблеми пропонується перехід на метод контрольно-модульного обслуговування. Суть методу полягає в розподілі повного обсягу ТО-1 (ТО-2) на окремі функціональні блоки (модулі):

- модуль безпеки руху (перевірка рульового керування, гальмівної системи, освітлення);
- модуль силової установки (контроль рівня та стану олив і мастил, заміна паливних та повітряних фільтрів);

- модуль ходової частини (перевірка затяжки гайок коліс, тиску в шинах, стану амортизаторів).

Замість довготривалого комплексного обслуговування екіпаж (або водій) разом із фахівцями ремонтної майстерні виконують окремі модулі ТО під час коротких пауз у бойовій роботі (під час очікування, дозаправки чи відпочинку зміни). Пріоритетність виконання модулів визначається за результатами експрес-діагностики або за фактичним станом найнавантаженіших вузлів. Ключову роль в реалізації такого підходу мають відігравати сучасні мобільні ремонтні комплекси (типу пересувних авторемонтних майстерень на шасі високої прохідності). Вони повинні бути оснащені:

- автономними джерелами живлення (генераторами);
- компактним пневматичним та гідравлічним інструментом;
- експрес-лабораторіями для аналізу якості робочих рідин двигуна та трансмісії;
- комплектами швидкозношуваних деталей (фільтри, ремені, патрубки, датчики) для негайної заміни.

Реалії сучасних бойових дій вимагають відмови від жорстких часових стандартів проведення ТО-1 та ТО-2 на користь гнучкого, контрольно-модульного обслуговування. Застосування мобільних ремонтних майстерень та раціональний розподіл обсягів обслуговування на короткі технологічні етапи дозволяє підтримувати коефіцієнт технічної готовності колісних машин на рівні не менше 0,9, що безпосередньо впливає на успішність виконання бойових завдань підрозділами.

Список використаних джерел:

1. ДСТУ В 15.502:2023 Система керування життєвим циклом озброєння та військової техніки. Використання (експлуатування) озброєння та військової техніки. Основні положення. URL: https://online.budstandart.com/ua/catalog/doc-page.html?id_doc=102725 (дата звернення: 15.10.2026).

2. Настанова «Центральна автомобільна база зберігання та ремонту»: ВКДП 4-33(14)52.01. Командування Сил логістики ЗСУ, 2024. 245 с. URL: protyvg7.com.ua/wp-content/uploads/2024/12/.pdf (дата звернення: 15.10.2026).

3. Особливості експлуатації сучасної військової автомобільної техніки в умовах бойових дій як фактор її ефективного застосування // *Збірник наукових праць КІНГУ*. Київ, 2026. URL: https://elar-kingu.kyiv.ua/entities/publication/0b/full (дата звернення: 15.10.2026).

Поляков Андрій Павлович *– доктор технічних наук, завідувач кафедри військової підготовки Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, Україна, e-mail: poliakovap61@gmail.com*

Варчук Вячеслав Володимирович *– асистент кафедри автомобілів та транспортного менеджменту Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, Україна, e-mail: vvvarchuk@vntu.edu.ua.*

Марківський Сергій Петрович *– студент групи 03-25, кафедра військової підготовки Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця, Україна, e-mail: poliakovap61@gmail.com*

Andriy Polyakov *– doctor of technical sciences Sciences, Head of the Department of Military Training, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: poliakovap61@gmail.com*

Viacheslav Varchuk *– Assistant, Department of Automobiles and Transport Management Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: vvvarchuk@vntu.edu.ua.*

Sergiy Markivsky *– student of group 03-25, Department of Military Training, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, Ukraine, e-mail: poliakovap61@gmail.com*